

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Lidens skola

Giltighetstid: 2020-12-01 – 2021-12-01

Ansvarig rektor: Riitta Rennerhag

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Lidens skolas vision är att vi ska trivas och utvecklas i en arbetsmiljö där vi känner att trygghet, gemenskap och delaktighet finns.

- Kunskaper och kunskapsutveckling ska alltid vara i fokus i skolans verksamhet.
- Alla elever och vuxna ska känna sig välkomnade, respekterade och behövda i en skola där vi tar ansvar och hjälper varandra
- Vi främjar hälsa, lärande och trygghet hos alla elever, så att de når sin fulla potential.
- Vi har positiva och höga förväntningar på varandra.
- Eleverna som lämnar vår skola ska känna sig trygg med kunskaperna de bär med sig.

Insatser av förebyggande och främjande karaktär

Första skoldags morgonen möts eleverna upp av lärare och skolpersonal. Eleverna i F-6 visas till sina klassrum av sin lärare medan 7-9 samlas i aulan. Åk7 tas omhand av kamratstödjare i åk 8-9, då de visas runt i skolans lokaler och blir bekant med miljön. Under em. bjuds eleverna i F-9 på fika ute på skolgården av kamratstödjarna och antimobbingteamet.

Ett systematiskt arbete pågår i skolan då normer, värdegrund, trivsel, trygghet och arbetsmiljö behandlas. I det arbetet ingår en mobilfri skola och trivselregler. Vi har en gemensam lektionsstruktur på alla lektioner med bestämda genomtänkta platser för varje klass. Skolan har en egen trygghet och studieroenkät för eleverna i F-9, som genomförs två gånger per år.

Skolan har ett antimobbingteam som arbetar främjande, förebyggande och utreder händelser som uppstår snabbt. Alla klasser har mentorstid varje vecka. Under mentorstiden förs samtal om normer, värderingar och händelser som är aktuella. Klassen har en gång i månaden klassråd, då frågor lyfts till elevrådet.

När eleverna har rast finns personal, rastvärdar närvarande bland eleverna. För F-6 vistas rastvärdar ute och för 7-9 rör sig rastvärdarna bland eleverna i korridorer och allmänna utrymmen. Under viss lektionstid finns bemanning i korridorer av pedagoger med jourtid för att vara behjälplig. Elever i 7-9 har ett uppehållsrum som bemannas med en rastvärd som under vissa perioder arrangerar aktiviteter/turneringar för eleverna. Eleverna i åk 9 ansvarar för ett elevfik där det finns frukt och försäljning av nyttigare fika. Frukt för eleverna i F-6 serveras varje dag av klassvärdar från respektive klass.

Friluftslivsaktiviteter genomförs fördelade över året för eleverna i F-9, då eleverna ges möjlighet till upplevelser av mervärde och samvaro med sina klasskamrater och lärare.

Föräldramöten och skolrådsmöten hålls en till två gånger per läsår, då mentorer och rektor deltar. Då förs samtal över var information kan inhämtas om vad som händer i skolan över läsåret. Representanter för skolrådet har möjlighet att lyfta funderingar som uppstår under skolåret till föräldrarådet där rektor och en lärarrepresentant deltar.

Vårdnadshavarna uppmanas till att vara delaktiga i sina barns skolgång genom att medverka vid elevens utvecklingssamtal, att tala gott om skolan och att ta personlig kontakt med skolan genom dialog, vid eventuella frågor och funderingar om uppkomna situationer.

3. Kartläggning av riskområden

Utifrån 2019-2020 uppföljningar från enkät och trygghetsvandringar samt elevsamtal med deltagare från trygghetsgruppen.

Elever F-6

Eleverna tycker att skolan känns som en trygg plats och att det finns rastvakt ute som det går att fråga eller ta hjälp av. Eleverna känner sig trygga inomhus och känner att de får studiero. Eleverna känner att de kan ta kontakt med någon vuxen om de känner sig ledsen eller kränkt av någon annan på skolan. Sammanhållningen och känslan av att få vara med upplevs som god. Att vänta på bussarna fungerar nu bra, när de mindre barnen får vänta en bit ifrån busshållplatsen.

Kamratstödjarna

Om elevens trygghet, trivsel och studiero. En utvärdering av likabehandlingsplanen (kap 5) genomfördes under ett möte med kamratstödjarna våren 2020, för att se om förändringar skett utifrån vidtagna åtgärder. Områden som kamratstödjarna hade med sig i sin kartläggning var de allmänna områden där flera elever vistades samtidigt för åk 7-9. Utvärderingen visades sig att: skåphallen för 7-9 blivit bättre. Vid runda

bordet som kallas ”Svampen” vid NO:n är det för det mesta lugnt. I elevernas uppehållsrum/Aulan upplevs det som lugnare och trivsammare.

Andra områden som ingår i kartläggningen var duscharna och omklädningsrum, där det har blivit bättre ordning. En automatstängning av dörrar har installerats. Vid busshållplatsen är det mindre trängsel och bra med antalet bussvakter.

4. Mål för arbetet

Utifrån kartläggningsresultatet är Lidens skolas mål för det främjande och förebyggande arbetet ett fortsätta arbetet med arbetsmiljö, där vi känner att trygghet, gemenskap och delaktighet finns.

Detta gör vi genom att kommande år arbeta tydligare med de förebyggande insatserna samt de uppsatta målen:

Mål

- Förbättra språkbruket.
 - Eleverna använder ett gott bemötande mot elever och vuxna.
- Normer och värderingar.
 - Alla elever och vuxna ska känna sig välkomnade, respekterade.
- Öka andelen elever med tillit till sin egen förmåga och lust att lära.
 - Vi har positiva höga förväntningar på varandra.
- Att alla elever känner sig trygga på raster och i omklädningsrum.
 - Respekt och förståelse finns för varandras olikheter och behov.
- Minska korridorstöket, skadegörelse och nedskräpning.
 - Arbeta för ett trivsammare klimat i korridorer för tryggare och mer harmoniska elever.

5. Handlingsplan

Uppföljning sker löpande under året vid klassråd, elevråd och med kamratstödjare. En gång i månaden följer arbetslagen upp likabehandlingsarbetet. Utvärdering vid slutet av hösttermin samt i juni inför kommande läsår.

Handlingsplan för fritidshem, förskoleklass och åk 1-6

Mål	Hur	När	Vem
Språkbruk	Personalen använder ett gott språkbruk. Vi säger till när eleverna använder ett oacceptabelt språkbruk och tar upp det i klasserna om det upprepas.	Terminsstart och vid behov.	Alla Klasslärare Elev
Normer och värderingar	Vi går igenom skolans trivselregler vid behov. Ingår i vår undervisning.	Terminsstart och vid behov.	All personal Klasslärare

Att alla elever känner sig trygga på raster och i omklädningsrum	Rastvärdar. Trivselregler. Tydliga vuxna ledare. Skolans egen trygghet studieroenkät Vi har ett öppet, tillåtande klimat där vi kan fånga upp elevernas egna frågor	Dagligen	All personal
Öka andelen elever med tillit till sin egen förmåga och lust att lära	Varierande undervisning. Elevinflytande. Vi ser varje elev utifrån hans behov.	Fortlöpande under läsåret	Alla Klasslärare
En skola som präglas av solidaritet mellan människor.	Pågår ständigt under raster och lektionstid	Dagligen.	Alla Klasslärare Elev

Handlingsplan åk 7-9

Uppföljning sker löpande under året vid klassråd, elevråd och med kamratstödjare. En gång i månaden följer arbetslagen upp likabehandlingsarbetet. Utvärdering vid slutet av hösttermin samt i juni inför kommande läsår.

Mål	Hur	När	Vem
Gott språkbruk. Att språket ska vara OK och acceptabelt mellan elever.	Diskutera i mentorsgrupper. Genom att lyfta olämpliga uttryck i språket samt resonera med eleverna över det olämpliga	Generellt och extra vid behov. Alltid en reaktion från vuxna som bearbetas på raster och handledartid	Alla Mentor, klasslärare elev
Att alla elever känner sig trygga	Vuxennärvaro	Lektioner, lunch och vid raster	Alla
Att minska korridorstöket,(skadegörelse, språkbruk, nedskräpning), för att stärka tryggheten för eleverna i korridoren.	Ansvarsfulla rastvärdar rör sig bland elever på sin schemalagda tid. Vågar markera när något är fel. Alla hjälps åt att hålla vår arbetsplats ok.	Kontinuerligt	All personal
Skapa ro och trygghet i korridoren för att få	Läraren är i lektionssalen innan	Kontinuerligt	All personal och

lugna och harmoniska elever till våra lektioner.	starttid och avslutar den vid avsatt tid, så att ingen väntetid uppstår till nästa. Arbetsmiljö ska vara en stående punkt på handledartiden.		mentorer vad gäller den stående punkten.
--	---	--	--

6. Utvärdering av genomförda insatser

Under läsåret 19-20 har eleverna svarat på skolans enkät angående trygghet och studiero. Eleverna har intervjuats av person från trygghetsteamet över upplevda skoldagar. Därtill görs en webbenkät för alla elever i Sundsvalls skolor varje december som innehåller bland annat trygghetsfrågorna samt en pågående kartläggning av skolhälsovården. Elevrådets representanter och kamratstödjarnas tidigare utvärdering av likabehandlingsplanen, resulterade i att eleverna vill utveckla fadderverksamheten samt är angelägna om att lärare och andra vuxna finns närvarande på raster. Eleverna vill att de omedelbart reagerar på otrevliga beteenden och reder ut konflikter. Tydliga regler och rättvisa är viktigt för eleverna. Elevrådet och kamratstödjare är delaktig i framtagandet av likabehandlingsplanen och är med och ger förslag på åtgärder och förebyggande insatser.

Då vi alldeles nyligt kommit fram till och kommit överens om nya eller fortsatt arbete med befintliga mål, genomför vi ingen närmare utvärdering av dessa i nuläget. Den utvärdering som eleverna tagit fram finns med i handlingsplanen.

7. Barns/elevers delaktighet i arbetet

Eleverna är delaktiga i likabehandlingsarbetet genom regelbundna klassråd och elevråd, mentorstid samt skolans egen elevenkät för elever i åk F-9. Kamratstödjare och elevrådsrepresentanter ges ytterligare utvärderingsmöjlighet utöver enkäten tillsammans med person från trygghetsgruppen. Eleverna deltar på så vis i kartläggning av nya målområden för nästa års likabehandlingsplan.

En god arbetsmiljö är något som vi skapar gemensamt, i lektionssalar, korridorer, restaurang, uppehållsrum och skolgård och är viktiga områden att synliggöra i det dagliga arbetet av vår arbetsmiljö.

Elevernas ansvar

Alla elever har var och en ett ansvar att följa skolans likabehandlingsplan, trivselregler och att bemöta andra elever och personal på ett respektfullt sätt med ett gott språkbruk. Att känna till lagarna om diskriminering och kränkande behandling är en rättighet och skyldighet.

I elevansvaret ingår även att berätta för någon vuxen när felaktiga händelser uppmärksammas. Det kan innebära diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling som du ser förekomma på skolan. Om du inte ingriper genom att berätta för vuxen när du ser oacceptabla händelser ses du som medansvarig, i ex kränkningen.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev:

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsam anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

- Förskolechef/rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.